

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. október 19.

EGÉSZSÉGÜGY ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

**Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)**

Ha a zárt jellegű feladatoknál (teszt) az összes lehetséges választ megjelöli a vizsgázó, nem kap pontot.

Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő **megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell.** A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.

- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.

- **A dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék!**

- **Fogalom meghatározása esetén** a megoldásban **aláhúztuk az ún. kulcsszavakat.** Maximális pontszám csak akkor adható, ha a **kulcsszavak** maradéktalanul szerepelnek a vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, akkor az adott feladat javítási/pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.

- **A csillaggal (*) jelölt feladatoknál** több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyit a feladat utasításában megoldásként elvárt. Ezeknél a feladatoknál a javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de **tartalmában azonos, egyéb helyes megoldás is elfogadható** a ponthatáron belül.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

 Teszt jellegű feladatok

1. Párosítsa az alábbi gyógyszerformákat és meghatározásukat!

8 pont

1. por	A) Cukormázzal vagy egyéb anyaggal bevont tabletta, amely a vékonybélben oldódik.
2. kúp	B) Orálisan adagolható gyógyszerforma, amelynél a hatóanyagot lágy, vagy kemény zselatinburokba helyezik.
3. drazsé	C) Bőrön keresztül történő gyógyszerbejuttatást tesz lehetővé, a hatóanyag a felragasztást követően kezd a bőrbe jutni.
4. kapszula	D) Szilárd gyógyszerforma, csomagolás szerint lehet osztott vagy osztatlan.
5. gél	E) Folyékony gyógyszerforma, folyékony közegben elosztatott szilárd halmazállapotú szemcséket tartalmaz. Használat előtt fel kell rázni.
6. emulzió	F) Alapanyaga zselatinos glicerin és kakaóvaj. Szobahőmérsékleten szilárd, testhőmérsékleten megolvad.
7. szuszpenzió	G) Egymással nem elegyedő folyadékfázisokból álló gyógyszerkészítmény. Használat előtt fel kell rázni.
8. transzdermális tapasz	H) Bőrön alkalmazható, átlátszó, könnyen kenhető, vízzel lemosható gyógyszerkészítmény.

1.- D... 2.- F... 3.- A... 4.- B... 5.- H... 6.- G... 7.- E... 8.- C...

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

2. Húzza alá a kórházban ápolott fertőző beteg izolálásának higiénés követelményeire vonatkozó hamis állításokat!

3 pont

- a) A kórterembe történő be- és kilépés előtt kötelező a kézfertőtlenítés, váltóköpeny használata.
- b) A beteg a kórtermet csak étkezés, WC használat és vizsgálatok esetén hagyhatja el.**
- c) Védőkesztyű használata azért is előnyös, mert kiválthatja a kézfertőtlenítést.**
- d) Váladékkal szennyeződés lehetősége esetén védőkötény használata javasolt.
- e) Külön ápolási eszközöket kell biztosítani a kórteremben, amelyeket nem szabad onnan kihozni.
- f) A kórteremben minden munkanap végén zárófertőtlenítést kell végezni.**

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

3. Az alábbi állítások közül jelölje „i” betűvel az igaz, illetve „h” betűvel a hamis állításokat! 4 pont

Állítás	Igaz (i), vagy hamis (h)?
A Norton-skála szempontjai közé tartozik a beteg kooperációs készsége.	h
Háton fekvő betegnél decubitus alakulhat ki többek között a keresztcsonti tájékon, a koponya hátsó részén, a könyöknél.	i
Az alultápláltság a decubitus egyik rizikófaktora.	i
Az antidecubitor eszközök közül a statikus matracok váltakozó nyomást biztosítanak oly módon, hogy egy készülék a levegőt a matrac egyik részéből a másikba nyomja át.	h

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

4. Állítsa sorrendbe a fekvőbeteg ágyban történő mosdatásának hagyományos lépéseit! Írja a megfelelő sorszámot az állítás elé! 4 pont

- ...4... mellkas és has lemosása
 ...1... arctisztítás
 ...8... nemi szervek és a végbél környékének lemosása
 ...7... comb és láb lemosása
 ...6... keresztcsonttájék lemosása
 ...5... hát lemosása
 ...2... fülek és nyak megtisztítása
 ...3... kar és kéz megtisztítása

(Bármely két helyes válaszra 1 pont adható, 0,5 pont nem adható!)

5. Húzza alá az igaz állításokat! 3 pont

- a) **A kétéves gyermek már biztosan tud járni és szaladni, a lépcsőn utánlépéssel felmenni.**
 b) **A nagykutacs átlagosan 18 hónapos kor körül záródik.**
 c) Kb. 1,5 éves korra a gyermek játéktevékenységében megjelenik az utánzás és a szerepjáték, amely ekkortól az uralkodó játékforma lesz.
 d) **A 3. életév végére kialakul a kéz finommozgása, az ujjak koordinálása, ennek köszönhetően a gyermek már tud például gyöngyöt fűzni, rajzolni.**
 e) Általában 3 éves kor körül jelennek meg a gyermek beszédében a kétszavas mondatok.
 f) A gyermek fogápolását meg lehet kezdeni, amint kibúj a 24 tejfog.

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

6. Párosítsa a drogok alábbi csoportjait a jellemzőikkel! 3 pont

1. Depresszánsok 2. Stimulánsok 3. Hallucinogének	A) Azok a drogok, amelyek elsődleges hatása a tudati működés, észlelés, a gondolkodási folyamat megváltoztatása és módosult tudatállapotok létrehozása. B) Elsődlegesen nyugtató hatású szerek. C) Azok a szerek, amelyek elsődlegesen gyorsítják a központi idegrendszer működését.

1.- ...**B**...   2.- ...**C**....   3.- ...**A**....

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

7. Húzza alá az időskorra vonatkozó igaz állításokat! 3 pont

- a) Az időskor meghatározásakor kétféle életkort különböztetünk meg: a kronológiai kort, amelynél a szervezet élettani állapotát vesszük figyelembe, és a biológiai kort, azaz a naptári életkort.
- b) A WHO meghatározása szerint az időskor 60-74 éves kor közé tehető.
- c) **A szaglóérzékelés és az ízérzékelés idős korra csökken, de ennek mértéke egyéni eltéréseket mutat.**
- d) Idős nőknél a gáti izomtónus fokozódása miatt gyakori a vizeletürítés sürgőssége.
- e) **Az öregkorban súlyos lelki problémát okozhat a magány és a feleslegessé válás érzése.**
- f) Idős korban az izomzat tömege csökken, összehúzódó képessége azonban nő.
- g) **Az idősök gyógyszerelésénél figyelembe kell venni, hogy a gyógyszerek felszívódása romlik, lassúbb lesz a gyógyszereloslás, a kiválasztás és kiürülés.**

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

8. Csoportosítsa a széklet alábbi összetevőit a megadott szempontok szerint!
Írja a betűjeleket a megfelelő vonalra! 6 pont

- a) nyák
b) bélbaktériumok
c) vér
d) bélnyálkahártyáról levált hámsejtek
e) emésztetlen étel
f) emésztőnedvek

A széklet normális összetevői: ...**b, d, f**.....

A széklet kóros anyagai: .....**a, c, e**, ...

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

9. Csoportosítsa a fej alább felsorolt izmait a megadott szempontok szerint!

Írja a betűjeleket a megfelelő vonalra!

5 pont

- a) trombitásizom
- b) külső és belső rőpcsonti izom
- c) halántékizom
- d) nevetőizom
- e) száj körüli záróizmok

Mimikai izmok: ..... **a, d, e**.....

Rágóizmok: ..... **b, c**.....

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

10. Húzza alá az igaz állításokat!

3 pont

- a) Orrvérzés esetén a beteget le kell ültetni, fejét hátra kell hajtani. Ha ilyen módon a vérzés 5 perc múlva nem áll el, parittyakötést kell felhelyezni.
- b) **Baleseti sérüléskor, ha az orrból híg, véres folyadék szivárog, koponyaalapi törésre kell gondolni.**
- c) **A hajszáleres vérzés sötétvörös, gyöngyöző, szivárgó.**
- d) Vénás vérzés csillapításakor a vérző testrészt lesüllyesztjük a szív szintje alá, majd a seb ellátását követően nyomókötetést helyezünk rá.
- e) **Elsősegélynyújtás során tilos a mélyen lévő, rögzült idegen testet eltávolítani a sebből.**
- f) Az artériás nyomópontok alkalmazásakor az elsősegélynyújtó a vérző sebbe nyúlva végez vérzéscsillapítást.

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

11. Párosítsa a pulzus alábbi eltéréseit a jellemzőiket! Írja a megfelelő betűjelet a vonalakra!

6 pont

1. A pulzusszám 80/perc felett van.	A) Tachycardia
2. A pulzusszám 60/perc alatt van.	B) Pulzusdeficit
3. Az arteria radiálison mért pulzusszám és a szívösszehúzódások száma között eltérés van.	C) Filiformis pulzus
4. Szapora, elnyomható pulzus.	D) Bradycardia
5. A ritmosos szív működés rendszeresen vagy rendszertelenül kimarad, amit a beteg egy nagyobb dobbanásként észlel.	E) Arrhythmia absoluta
6. A pulzushullámok nagysága, ritmusa és időköze is szabálytalan.	F) Extrasystolia

1.- A..

2.- D..

3.- B..

4.- C..

5.- F...

6.- E..

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

12. Az alábbiak közül válassza ki a helyes állítást, és annak betűjelét írja a vonalra!
2 pont

- a) Az egészségkultúra maga az elsajátított életmód.
- b) Az egészség nem más, mint a betegség hiánya.
- c) Az egyén életmódjával szabályozhatja az egészségi állapotát.
- d) Az egészségkultúra speciális, független a kultúra más területeitől.

.....**a, c**..... (Helyes válaszonként 1 pont adható.)

Rövid válaszokat igénylő feladatok

13. *Soroljon fel öt gyógyintézeti gyógyszerátrolásra vonatkozó szabályt!
5 pont

- **A gyógyszert a csomagoláson feltüntetett hőmérsékleten és körülmények között tároljuk, a tárolási hőmérsékletet legalább hetente egyszer ellenőrizni kell.**
- **A gyógyszereket zárható szekrényben kell tárolni.**
- **A kábító hatású gyógyszereket elkülönítve, biztonsági zárral ellátott fémszekrényben, vagy páncélkazettában kell tárolni.**
- **A polcon a gyógyszereket alfabetikus rendben, vagy hatástani csoportok szerint helyezik el.**
- **A korábban lejártó gyógyszert előre kell tenni (FIFO elv).**
- **A gyógyszereket csak eredeti csomagolásban lehet tárolni.**
- **A lejárató időt időközönként ellenőrizni kell, a lejárt gyógyszereket veszélyes hulladékként kell kezelni.**

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

14. Nevezze meg az alábbi jellegzetes fájdalmak okát!
3 pont

- a) Deréktájról kiinduló, igen erős fájdalom, amely a húgyvezeték mentén az alhasba, a combok belső felszíne irányába sugárzik. Gyakori vizeletelési ingerrel jár.

.....**veseköves roham**.....

- b) Általában a gyomortájon kezdődő fájdalom, ami egyre inkább típusos helyre, a jobb alhasra lokalizálódik. Hányással, lázzal jár.

.....**féregnyúlvány-gyulladás okozta fájdalom**.....

- c) Hirtelen jelentkező, szegycsont mögötti fájdalom, amely kisugárzik a bal váll irányába. A beteg halálfélelmet érez, verejtékezik, arca sápadt. A roham nem szűnik meg spontán, gyógyszer adására is csak enyhül.

.....**szívizomelhalás**.....

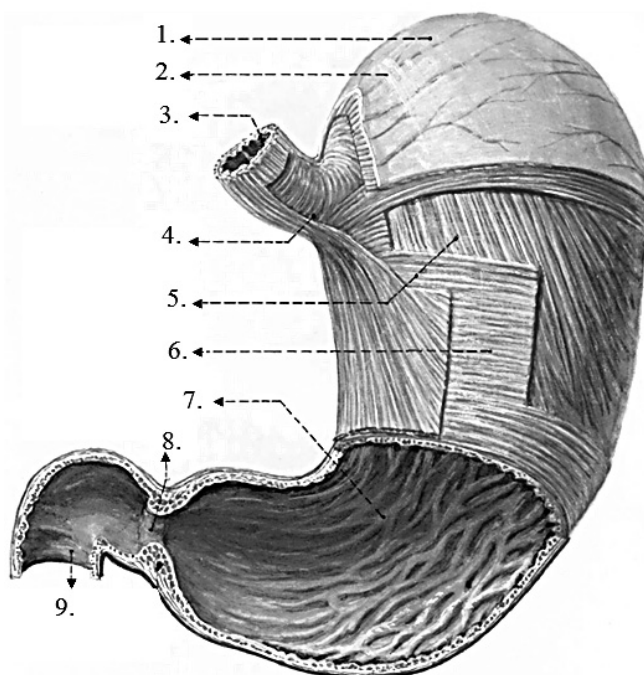
(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

15. *Soroljon fel öt szempontot, amelyeket figyelembe kell venni a csecsemők mozgásfejlesztésének elősegítése érdekében! 5 pont

- Nem szabad erőltetni olyan mozgásformát, amelyet önállóan még nem tud a csecsemő.
- A mozgáshoz megfelelő, kényelmes ruházatra van szükség.
- Lehetőleg kemény felületű mozgásteret kell biztosítani.
- Törekedni kell az elegendő és biztonságos mozgástérre.
- Hagyni kell a gyermeket szabadon mozogni.
- Olyan feltételeket teremtsünk, amelyek lehetővé teszik, hogy különböző mozgásformákkal ismerkedjen meg a gyermek.
- Érezze a csecsemő, hogy mozogni jó, érdemes helyet változtatni.
- Nem szabad erőltetni, hogy hamarabb felálljon, vagy elinduljon.

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

16. Az alábbi képen egészítse ki a számmal jelölt képletek megnevezését magyarul és latinul! 5 pont

1. ....Gyomorfenék-fundus...
2. Savós hártya – tunica serosa
3. Nyelőcső - esophagus
4. ....Gyomorszáj-cardia.....
5. Izomréteg – tunica muscularis
6. ....Corpus-gyomortest.....
7. Nyálkahártya réteg – tunica mucosa
8. ....Gyomorkapu-pylorus...
9. ....Patkóbél-duodenum.....

Forrás: Dr. Donáth Tibor: *Anatómiai atlasz*

(Bármely hibátlan magyar-latin megnevezésért 1 pont jár. 0,5 pont nem adható!)

17. *Soroljon fel ötöt a fertőtlenítő eljárások hatékonyságát befolyásoló tényezők közül!
5 pont

- a fertőtlenítendő anyag tulajdonságai
- a fertőtlenítendő anyag szennyezettsége
- a fertőtlenítendő anyagon lévő mikroorganizmusok száma
- a fertőtlenítendő anyagon lévő mikroorganizmusok ellenállóképessége
- a hőmérséklet
- a behatási időtartam

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

*18. Egészítse ki az alábbi mondatokat!
5 pont

A vérplazmát ...**90**...%-ban víz alkotja. Ezen kívül a fontosabb összetevői közé tartoznak a fehérjék, szénhidrátok, zsírok, festékanyagok, hormonok és ...**ásványi anyagok**.....

A fehérjék közül az albuminok a vérfehérjék ...**55**...%-át adják. Ezeknek jelentős szerepük van a vér ozmózisnyomásának és ...**pH-értékének**..... a szabályozásában. A globulinok lehetnek alfa-, béta- és ...**gamma**-..... globulinok, túlnyomórészt ez utóbbihoz kötődnek az .....**ellenanyagok**.....

A vérzsírok fő fajtái a .....**koleszterin**..... és a triglicerid. Ide tartozik a lecitin is, amely csökkenti a vér ...**koleszterin**..... szintjét. Az ártó hatású lipoproteinek (LDL) felelősek az ...**érelmeszesedés**..... kialakulásáért, míg a kedvező hatású lipoproteinek (HDL) gátolják a zsír lerakódását az érfalra.

A vér a szénhidrátokat .....**glukóz**..... formájában szállítja.

(Bármely két helyes válaszra 1 pont adható. 0,5 pont nem adható!)

*19. Töltse ki az alábbi táblázat hiányzó részeit!
6 pont

A szervezet reakciói		
Jelző reakciók	Védekező reakciók	Szöveti elváltozásban és működésváltozásban megnyilvánuló reakciók
<ul style="list-style-type: none"> - .....fájdalom..... - .....láz..... 	<ul style="list-style-type: none"> - immunvédekezés - ...gyulladás..... - ...allergia..... - autoimmun betegségek 	<ul style="list-style-type: none"> - túltengés és túlburjánzás - sorvadás és visszafejlődés - ...elfajulás..... - ...regeneráció.....

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

20. Sorolja fel a szem fénytörő közegeit magyarul!

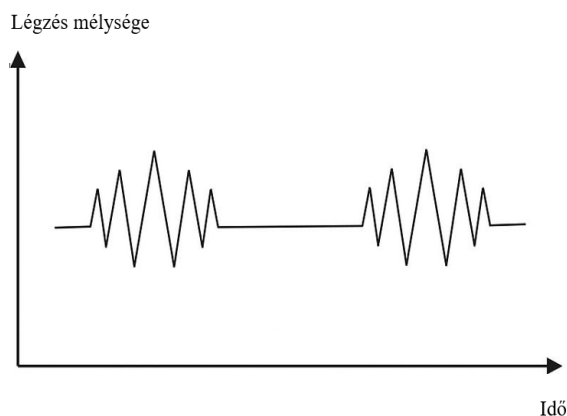
4 pont

- **szaruhártya**
- **csarnokvíz**
- **szemlencse**
- **üvegtest**

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

21. Válaszoljon röviden az alábbi kérdésekre!

2 pont

a) Mely kóros légzéstípus látható a képen?

.....**Cheyne-Stokes légzés** .....

b) Milyen károsodás esetén fordulhat elő ez a légzéstípus? Írjon egy példát!

..... **agyi keringési zavar, központi idegrendszeri sérülés, keringési elégtelenség**.....

Forrás: <https://commons.wikimedia.org/wiki>

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

22. * Soroljon fel a mozgásában akadályozott, erőtlén beteg etetésének és itatásának szabályai közül hatot! Egészítse ki az alábbi felsorolást!

6 pont

- Etetés előtt tegyünk rendet, az ágyasztalt állítsuk megfelelő helyre.
- Helyezzük a beteget félig ülő helyzetbe, tegyünk az álla alá szalvétát.
- Az ételt az ágyasztalra helyezzük oly módon, hogy a beteg lássa.
- Etetéskor úgy ülünk le, hogy kényelmesen elérjük az ételt és a beteget is.
- **A megszokott sorrendben, megfelelő nagyságú falatokat helyezve az evőeszközre, lassú tempóban etessünk.**
- **Felszólítjuk a beteget, hogy nyissa ki a száját, majd az alsó ajkához emelve az evőeszközt, a szájába helyezzük a falatot.**
- **Folyékony ételt vagy italt csészéből vagy pohárból kínálunk. Teljesen mozdulatlan beteget csőrös csészéből itatunk.**
- **Étkezés után megitatjuk a beteget.**
- **Étkezés után a beteg száját meg kell törölni.**
- **Meg kell győződni arról, hogy nem maradt-e a beteg szájában lenyeletlen falat.**

(Helyes válaszonként 1 pont adható.)

---

23. Egészítse ki a külső automata defibrillátor (AED) alkalmazásával kapcsolatos alábbi folyamatleírást! 4 pont

1. BLS végzése algoritmus szerint.
2. Defibrilláláshoz a beteg száraz alapon fekdjön, ha van, a mellkasáról el kell távolítani a gyógyszeres tapaszt.
3. Ha megérkezett az AED, be kell kapcsolni a készüléket, és követni kell az utasításokat:
4. ....**Az elektródákat fel kell tapasztani a mellkasra a csomagoláson, vagy a lapokon látható ábra szerint**.....
5. Csatlakoztatni kell a kábelt a készülékhez. Ha több elsősegélynyújtó van a helyszínen, a BLS eddig folyamatos.
6. ....**A készülék elemzi a ritmust, közben senki ne érjen a beteghez**.....
7. Ha a készülék sokkolandó ritmust észlel és feltöltött, meg kell győződni, hogy senki nem ér-e a beteghez.
8. ....**Meg kell nyomni a sokk gombot, majd követni kell az utasításokat**.....
9. ....**A sokk leadását követően azonnal el kell kezdeni a BLS-t a gép utasításáig (2 perc)**.....
10. Szükség esetén a folyamatot addig kell ismételni a gép utasításai alapján, amíg nem tér vissza a keringés, vagy a mentők meg nem érkeznek.

(Helyes válaszként 1 pont adható.)